

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 184 (XXVIII) — Nr. 1055

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 28 decembrie 2016

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
LEGI ȘI DECRETE	
251. — Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România	2
1.158. — Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România....	2
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
1.118. — Ordin al ministrului mediului, apelor și pădurilor privind aprobarea Planului de management și a Regulamentului sitului ROSCI0010 Bistrița Aurie	3
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 39 din 7 noiembrie 2016 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	4–8
Decizia nr. 44 din 21 noiembrie 2016 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	9–16

LEGI ȘI DECRETE

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE**pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013
privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire,
în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate
în mod abuziv în perioada regimului comunist în România**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. — Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 17 mai 2013, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. **La articolul 31, alineatul (2¹) se modifică și va avea următorul cuprins:**

„(2¹) Valoarea unui titlu de plată nu poate fi mai mică de 20.000 lei, cu condiția ca suma astfel acordată să nu depășească totalul despăgubirilor stabilite.”

2. **La articolul 41, alineatul (2) se abrogă la data de 1 ianuarie 2017.**

3. **La articolul 41, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alineatul (2¹), cu următorul cuprins:**

„(2¹) Începând cu 1 ianuarie 2017, cuantumul unei tranșe nu poate fi mai mic de 20.000 lei.”

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR
FLORIN IORDACHE

PREȘEDINTELE SENATULUI
**CĂLIN-CONSTANTIN-ANTON
POPESCU-TĂRICEANU**

București, 23 decembrie 2016.
Nr. 251.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**DECRET****privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea
Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea
procesului de restituire, în natură sau prin echivalent,
a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada
regimului comunist în România**

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (3) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă :

Articol unic. — Se promulgă Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 23 decembrie 2016.
Nr. 1.158.

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

ORDIN

privind aprobarea Planului de management și a Regulamentului sitului ROSCI0010 Bistrița Aurie

Având în vedere Referatul de aprobare nr. 109.835 din 25 aprilie 2016 al Direcției biodiversitate,

ținând cont de Avizul Agenției pentru Protecția Mediului Suceava, Decizia etapei de încadrare nr. 4 din 9 martie 2015, Avizul Ministerului Culturii nr. 6.762 din 12 noiembrie 2015, Adresa Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 212.123 din 27 noiembrie 2015, Adresa Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice nr. 38.004 din 14 aprilie 2016 și Adresa Direcției generale păduri nr. 156.211/IM din 26 noiembrie 2015,

în temeiul prevederilor art. 21 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 13 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 38/2015 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul mediului, apelor și pădurilor emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Planul de management al sitului ROSCI0010 Bistrița Aurie, prevăzut în anexa nr. 1.

Art. 2. — Se aprobă Regulamentul sitului ROSCI0010 Bistrița Aurie, prevăzut în anexa nr. 2.

Art. 3. — Anexele nr. 1 și 2*) fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul mediului, apelor și pădurilor,

Viorel Traian Lascu,
secretar de stat

București, 16 iunie 2016.

Nr. 1.118.

*) Anexele nr. 1 și 2 se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1055 bis, care se poate achiziționa de la Centrul pentru relații cu publicul al Regiei Autonome „Monitorul Oficial”, București, șos. Panduri nr. 1.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 39

din 7 noiembrie 2016

Dosar nr. 2.598/1/2016

Iulia Cristina Tarcea — președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
 Lavinia Curelea — președintele delegat al Secției I civile
 Roxana Popa — președintele delegat al Secției a II-a civile
 Raluca Moglan — judecător la Secția I civilă
 Doina Popescu — judecător la Secția I civilă
 Carmen Elena Popoiag — judecător la Secția I civilă
 Rodica Susanu — judecător la Secția I civilă
 Laura-Mihaela Ivanovici — judecător la Secția I civilă
 Marian Budă — judecător la Secția a II-a civilă
 Cosmin Horia Mihăianu — judecător la Secția a II-a civilă
 Virginia Florentina Duminiță — judecător la Secția a II-a civilă
 Valentina Vrabie — judecător la Secția a II-a civilă
 Rodica Zaharia — judecător la Secția a II-a civilă

prealabile sau excepții, iar completul de judecată a rămas în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizărilor

1. Prin Încheierea de ședință din 26 mai 2016, dată în Dosarul nr. 14.150/212/2015, Tribunalul Constanța — Secția I civilă a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: „*Condiția de stabilire a domiciliului în localitatea în care se atribuie terenul, impusă de art. 21 alin. (2) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, trebuie îndeplinită la data emiterii titlului de proprietate și, prin urmare, neîndeplinirea ei atrage sancțiunea nulității sau această condiție poate fi îndeplinită și ulterior emiterii actului, fiind vorba despre o condiție rezolutorie a cărei neîndeplinire poate fi constatată numai pe calea impusă de art. 49 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare?*”.

2. Cererea de pronunțare a hotărârii prealabile a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 12 iulie 2016 cu nr. 2.598/1/2016.

3. La aceeași dată a fost înregistrat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție și Dosarul nr. 2.599/1/2016, care a fost conexas la primul dosar menționat, constatându-se identitatea chestiunii de drept sesizate de către același complet de judecată de la Tribunalul Constanța — Secția I civilă, la aceeași dată — 26 mai 2016, într-o cauză similară, ce face obiectul Dosarului nr. 11.092/212/2015 al Tribunalului Constanța — Secția I civilă.

II. Expunerea succintă a celor două procese în cadrul cărora s-a invocat chestiunea de drept menționată

4. Obiectul investiției instanței este același în cele două cauze, respectiv reclamantul primarul comunei Agigea a chemat în judecată pârâții Comisia județeană pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra terenurilor Constanța și pe B.M., respectiv M.S., pentru a se constata nulitatea absolută a titlurilor de proprietate emise la data de 15 ianuarie 1993 pe numele celor doi pârâți persoane fizice.

5. Reclamantul a susținut că pârâții nu și-au îndeplinit obligația de stabilire a domiciliului în localitatea Agigea, pe raza căreia s-a constituit dreptul de proprietate, în acord cu prevederile art. 21 alin. (2) [fost art. 20 alin. (2)] din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

6. S-a susținut că nerespectarea acestei dispoziții atrage pierderea dreptului de proprietate, titlul emis fără îndeplinirea acestei condiții fiind nul.

7. Pârâta Comisia județeană pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra terenurilor Constanța, reprezentată prin prefect, a formulat întâmpinare prin care a susținut admiterea

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul dosarului nr. 2.598/1/2016, la care s-a conexas Dosarul nr. 2.599/1/2016, a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Mihaela Lorena Mitroi, magistrat-asistent desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizările conexe formulate de Tribunalul Constanța — Secția I civilă în dosarele nr. 14.150/212/2015 și nr. 11.092/212/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 21 alin. (2) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitor la condiția de stabilire a domiciliului în localitatea în care se atribuie terenul.

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, și că apelantul-reclamant primarul comunei Agigea, prin avocatul ales, a depus punct de vedere formulat în scris privind chestiunea de drept supusă judecării.

Doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, președintele completului de judecată, a constatat că nu există chestiuni

acțiunii, apreciind că sunt lovite de nulitate actele de constituire emise în favoarea persoanelor care nu erau îndreptățite potrivit legii [art. III alin. (1) lit. f) din Legea nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, cu modificările și completările ulterioare].

8. Pârâții B.M., respectiv M.S. au susținut, prin întâmpinările formulate în cele două cauze, în principal, că cererea de chemare în judecată este inadmisibilă, întrucât, potrivit art. 49 alin. (3) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, organul împuternicit să constate situația neîndeplinirii cerinței de stabilire a domiciliului în localitatea pe raza căreia s-a constituit dreptul de proprietate este prefectul, care trebuie să emită un ordin privind pierderea dreptului de proprietate. Pentru aceleași considerente, cei doi pârâți au invocat și excepția lipsei calității procesuale active.

9. Pe fondul cauzei, pârâții au susținut că nu se pune problema existenței vreunei cauze de nulitate la momentul emiterii actului, ci, eventual, despre neîndeplinirea ulterioară a unei condiții legale.

10. Ulterior, mai înainte de pronunțarea instanței de fond asupra cauzei, pârâții au invocat și lipsa de obiect a acțiunii în considerarea împrejurării că pe parcursul procesului și-au stabilit domiciliul pe raza localității Agigea.

11. În cursul judecății, părțile s-au prevalat de hotărâri judecătorești care atestă o practică neunitară a instanțelor din raza teritorială a Tribunalului Constanța cu privire la problema de drept în discuție.

12. Prin sentințele civile pronunțate în cele două cauze, Judecătoria Constanța a respins excepțiile și acțiunile ca neîntemeiate. În esență, instanța de fond a reținut că a fost investită cu o cerere de constatare a nulității absolute a titlului de proprietate emis pe numele pârâtului pentru neîndeplinirea obligației de stabilire a domiciliului, ceea ce vizează o situație ulterioară emiterii acestui act. Pentru valorificarea dreptului său reclamantul trebuia să urzeze calea prevăzută de art. 49 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

13. În apelurile declarate împotriva sentințelor pronunțate în primă instanță, reclamantul primarul comunei Agigea a susținut că a fost încălcată o normă imperativă a legii și nu se poate reține că singurul mod de a constata această încălcare este reprezentat de procedura instituită de art. 49 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Chiar dacă legiuitorul nu a stabilit un termen expres în care să se îndeplinească cerința stabilirii domiciliului, se subînțelege că această condiție trebuia îndeplinită la momentul obținerii titlului, neputând fi lăsat doar la latitudinea pârâtului să hotărască dacă și când dorește să o îndeplinească.

14. Pârâții persoane fizice din cele două cauze au formulat apel incident, prin intermediul căruia au susținut că în mod greșit instanța de fond a soluționat excepțiile invocate prin întâmpinare.

15. Investit cu soluționarea apelurilor declarate de părți în Dosarul nr. 14.150/212/2015, respectiv în Dosarul nr. 11.092/212/2015, Tribunalul Constanța — Secția I civilă a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea problemei de drept.

III. Aspectele de admisibilitate reținute de titularul sesizărilor

16. În conformitate cu dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, Tribunalul Constanța — Secția I civilă a apreciat ca fiind îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizărilor, motivat de următoarele împrejurări:

17. De lămurirea modului de interpretare/aplicare a dispozițiilor art. 21 alin. (2) din Legea fondului funciar

nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 49 alin. (2) din aceeași lege, depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât:

18. Dacă instanța va aprecia că la momentul emiterii titlului de proprietate în procedura Legii fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu s-a îndeplinit o cerință legală obligatorie pentru întocmirea actului, respectiv aceea ca beneficiarul dreptului de constituire să își stabilească domiciliul în localitatea pe raza căreia se află situat terenul, atunci va proceda la anularea sau constatarea nulității titlului de proprietate emis fără îndeplinirea condițiilor impuse de lege.

19. Dacă însă instanța va aprecia că cerința stabilirii domiciliului în localitatea pe raza căreia se află situat terenul reprezintă numai o condiție rezolutorie legală, atunci soluția ce urmează a fi pronunțată în cauză este preconizată de aplicarea prevederilor art. 49 alin. (2) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare; astfel, reținând această calificare, acțiunea va fi respinsă, întrucât neîndeplinirea obligației atrage pierderea dreptului care poate fi constatată numai de către prefect, printr-un ordin.

20. Problema de drept enunțată este nouă, deoarece, prin consultarea jurisprudenței, s-a constatat că asupra acestei probleme Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre.

21. Problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate la data formulării sesizărilor.

IV. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

22. După comunicarea raportului, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, primarul comunei Agigea, apelant-reclamant în cele două cauze, a formulat în scris, prin avocatul ales, punct de vedere privind chestiunea de drept supusă judecății.

23. A apreciat, în prealabil, că sesizarea nu este admisibilă, deoarece problema de drept nu este una veritabilă, în sensul că nu necesită interpretarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție printr-o hotărâre prealabilă.

24. Pe fondul sesizării a arătat că beneficiarul intră în posesia terenului și deplina sa folosință în scop agricol, având atât dreptul, cât și obligația să cultive terenul în sensul art. 21 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, încă de la momentul emiterii procesului-verbal de punere în posesie, deci înainte de emiteria titlului de proprietate.

25. A susținut că ambele condiții, atât cea a domiciliului, cât și cea a cultivării terenului, sunt condiții care trebuie îndeplinite înainte și verificate la momentul emiterii titlului, constituind condiții esențiale pentru emiteria acestuia, în caz contrar putând interveni nulitatea.

26. Dacă legiuitorul ar fi dorit ca această obligație să fie îndeplinită ulterior, ar fi prevăzut un termen în acest sens. Or, legiuitorul nu a stabilit un termen, pentru că această condiție trebuia să fie îndeplinită la momentul constituirii dreptului de proprietate, cu consecința nulității titlului emis fără îndeplinirea acestei condiții.

V. Punctul de vedere al titularului sesizării cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

27. Prin încheierile din 26 mai 2016 de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, completul de judecată al Tribunalului Constanța — Secția I civilă a arătat că problema ce se impune a fi dezlegată aparține materiei de fond funciar.

28. Se solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție să lămurească dacă cerința stabilirii domiciliului în localitatea în care se atribuie terenul, impusă de art. 21 alin. (2) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, trebuie îndeplinită la data emiterii titlului de proprietate și, prin urmare, neîndeplinirea ei atrage sancțiunea nulității sau ea poate fi îndeplinită și ulterior emiterii actului, fiind vorba despre o condiție rezolutorie a cărei neîndeplinire poate fi constatată numai pe calea impusă de art. 49 din aceeași lege.

29. Instanța de trimitere apreciază că obligația de stabilire a domiciliului în localitatea pe raza căreia se află terenul pentru care se constituie dreptul de proprietate trebuie satisfăcută, cel mai târziu, la data emiterii titlului de proprietate, fiind vorba despre o condiție de valabilitate a actului de constituire a dreptului. Constituirea dreptului de proprietate nu poate avea loc decât în măsura în care sunt îndeplinite, cumulativ, condițiile impuse de art. 21 alin. (2) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare (stabilirea domiciliului, cultivarea terenului și renunțarea la proprietatea din localitatea în care anterior s-a aflat domiciliul beneficiarului), numai astfel scopul normei fiind atins.

30. Este vorba despre o obligație legală, a cărei îndeplinire nu poate fi lăsată la latitudinea beneficiarului constituirii *sine die*, de vreme ce legiuitorul nu a stabilit și un termen în care ea trebuia respectată.

31. În plus, inacțiunea prefectului în sensul arătat de art. 49 alin. (3) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu poate conduce la validarea actului sub aspectul condițiilor cerute pentru constituire. Sancțiunea pierderii dreptului se produce și în cazul constatării nulității titlului, precum și în cel al constatării neîndeplinirii condițiilor prin ordin al prefectului, existența a două căi (administrativă și judiciară) pentru obținerea aceluiași efect nefiind exclusă.

VI. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

32. În urma solicitării adresate de către Înalta Curte de Casație și Justiție, instanțele naționale au comunicat că nu au identificat hotărâri judecătorești care să vizeze problema de drept în discuție, cu excepția Curții de Apel Constanța care a învederat că la nivelul Tribunalului Constanța și al instanțelor arondate există o practică neunitară.

33. În cadrul primei orientări jurisprudențiale s-a apreciat că cerința prevăzută în art. 21 alin. (2) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, poate fi îndeplinită și ulterior emiterii actului, fiind vorba despre o condiție rezolutorie a cărei neîndeplinire poate fi constatată numai pe calea impusă de art. 49 din același act normativ.

34. Prin cea de-a doua orientare jurisprudențială s-a considerat că cerința prevăzută în art. 21 alin. (2) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, trebuie să fie îndeplinită la momentul emiterii actului, fiind vorba despre o condiție de validitate a titlului de proprietate, care este lovit de nulitate dacă titularul dreptului nu își stabilește domiciliul în localitatea respectivă.

VII. Jurisprudența Curții Constituționale

35. La nivelul instanței de contencios constituțional au fost identificate deciziile nr. 378 din 14 octombrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 127 din 12 februarie 2004, nr. 202 din 14 aprilie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 512 din 16 iunie 2005, nr. 555 din 25 octombrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1052 din 25 noiembrie 2005, și nr. 180 din 26 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României,

Partea I, nr. 255 din 1 aprilie 2008. S-a statuat că pierderea dreptului de proprietate intervine în temeiul legii, datorită nerespectării unor condiții rezolutorii, prevăzute în art. 19, 21 și 43 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la stabilirea domiciliului în localitatea în care a fost atribuit în proprietate terenul, obligația de a lucra suprafața de teren atribuită în proprietate și, respectiv, obligația de întemeiere a unei gospodării. Totodată, s-a reținut că soluția legiuitorului de a sancționa nerespectarea unor condiții rezolutorii de a căror îndeplinire depindea valabila constituire a dreptului de proprietate, prin pierderea acestui drept, este în deplină concordanță cu dispozițiile art. 44 alin. (1) teza a doua din Constituția României, potrivit căruia conținutul și limitele dreptului de proprietate se stabilesc prin lege.

VIII. Raportul asupra chestiunii de drept

36. Prin raportul întocmit în cauză, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă.

37. Asupra rezolvării de principiu a chestiunii de drept sesizate, opinia judecătorilor-raportori a fost în sensul că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 21 alin. (2) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, condiția de stabilire a domiciliului în localitatea în care se atribuie terenul poate fi îndeplinită ulterior emiterii titlului de proprietate, neîndeplinirea acesteia atrăgând sancțiunea specifică prevăzută de dispozițiile art. 49 din aceeași lege.

IX. Înalta Curte de Casație și Justiție

38. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori, punctele de vedere formulate de părți și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

39. Înalta Curte de Casație și Justiție a fost legal sesizată, fiind îndeplinite în mod cumulativ condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii reglementate de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă.

40. Tribunalul Constanța a fost legal investit cu soluționarea, în ultimă instanță, a litigiului având ca obiect constatarea nulității unui titlu emis în temeiul Legii fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit dispozițiilor art. 94 pct. 1 lit. k) raportat la art. 95 pct. 2 și art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Litigiul dedus judecătii este supus dreptului comun și, cum valoarea obiectului litigiului se situează sub pragul de 200.000 lei, pricina primește un prim grad jurisdicțional la judecătoria și calea de atac a apelului, în ultimă instanță, la tribunal.

41. În ceea ce privește chestiunea de drept ce face obiectul întrebării preliminare, în esență, se cere a se stabili sancțiunea aplicabilă, în situația constituirii dreptului de proprietate în temeiul art. 21 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fără însă ca beneficiarul titlului să își îndeplinească obligația de stabilire a domiciliului pe raza localității unde s-a atribuit terenul. Instanța solicită a se lămuri dacă sancțiunea ce intervine este nulitatea sau actul juridic este afectat de o condiție rezolutorie, aspect determinant pentru soluția ce va fi pronunțată. Așa fiind, de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării depinde soluționarea pe fond a cauzei.

42. Chestiunea de drept este nouă, examenul jurisprudențial efectuat relevând că problema interpretării dispozițiilor art. 21 alin. (2) raportat la art. 49 din Legea fondului funciar nr. 18/1991,

republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu a mai fost analizată anterior.

43. Din inventarul de practică judiciară rezultă că s-au conturat două opinii diferite la nivelul instanțelor de judecată din județul Constanța. La nivelul altor instanțe au fost exprimate opinii teoretice diferite care sunt de natură să prefigureze posibilitatea apariției unei practici neunitare (sunt instanțe care apreciază că neîndeplinirea condiției este motiv de nulitate, altele care o consideră o condiție rezolutorie).

44. Problema de drept supusă dezlegării se încadrează în sfera noțiunii de „chestiune de drept”, în sensul prevăzut de art. 519 din Codul de procedură civilă, și este de natură să ducă la soluții diferite în practica judiciară.

45. De asemenea, s-a constatat că asupra acestei chestiuni Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și că nu se află în curs de soluționare un recurs în interesul legii cu un obiect similar.

46. Asupra fondului sesizării se constată că, în cazul emiterii titlului de proprietate în temeiul art. 21 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, condiția stabilirii domiciliului în localitatea pe raza căreia se află terenul nu trebuie îndeplinită la data emiterii actului. Ea poate fi îndeplinită și ulterior, iar în cazul în care beneficiarul titlului nu o respectă, intervine sancțiunea specifică prevăzută de art. 49 din aceeași lege, în sensul că persoana în favoarea căreia s-a constituit dreptul de proprietate îl va pierde, constatarea fiind realizată prin ordinul prefectului. Așadar, actul juridic nu este afectat de o cauză de nulitate, în speță intervenind sancțiunea specifică prevăzută de Legea nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

47. Interpretarea teleologică a dispozițiilor legale menționate permite concluzia că intenția legiuitorului a fost aceea de a încuraja stabilirea pe teritoriul unor localități cu deficit de forță de muncă a unor persoane sau familii care să muncească imobilul primit în proprietate, sub condiția rezolutorie a pierderii dreptului de proprietate asupra terenului.

48. Această opinie a fost îmbrățișată în doctrină, întemeiată pe motivarea oferită de Curtea Constituțională în deciziile nr. 378 din 14 octombrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 127 din 12 februarie 2004, nr. 202 din 14 aprilie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 512 din 16 iunie 2005, și nr. 180 din 26 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 255 din 1 aprilie 2008.

49. În cuprinsul deciziilor arătate s-a statuat că sancțiunea pierderii dreptului de proprietate constituit în temeiul legii asupra unor terenuri agricole, ca urmare a nerespectării art. 21 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, intervine în temeiul legii, consecință a neîndeplinirii unei condiții rezolutorii, soluția legiuitorului fiind în deplină concordanță cu dispozițiile art. 44 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora conținutul și întinderea dreptului de proprietate se stabilesc prin lege.

50. În literatura de specialitate s-a arătat că, urmare a îndeplinirii condiției rezolutorii, aceasta produce efecte de drept, iar constatarea neîndeplinirii ei se face de către prefect, care, prin ordin, atestă pierderea dreptului de proprietate și trecerea în proprietatea privată a unității administrativ-teritoriale de care aparține terenul. Cu alte cuvinte, pierderea dreptului de proprietate are loc *ope legis*, ceea ce înseamnă că prefectul are ca atribuție, în acest caz, numai constatarea neîndeplinirii condițiilor constând în nestabilirea domiciliului în localitatea în care se atribuie terenul și necultivarea lui — constatare

consemnată într-un act administrativ specific activității instituției prefectului.

51. În acest context trebuie analizată modalitatea de dobândire a dreptului de proprietate privată asupra terenurilor, care, atât din perspectiva Codului civil de la 1864 — art. 645, cât și din cea a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, poate avea ca temei legea. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 557 alin. (2) și (3) din actualul Cod civil: „(2) În cazurile prevăzute de lege, proprietatea se poate dobândi prin efectul unui act administrativ.

(3) Prin lege se pot reglementa și alte moduri de dobândire a dreptului de proprietate.”

52. Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, edictată în scop reparatoriu, a instituit, în afară de modalitățile cognitive de dobândire a dreptului de proprietate, și o serie de modalități de constituire a acestui drept, cum ar fi cea prevăzută de art. 21 alin. (2), conform căruia „(2) Familiile fără pământ sau cu pământ puțin din alte localități, care solicită în scris, pot primi în proprietate până la 10 ha teren în echivalent arabil, cu obligația de a-și stabili domiciliul în comună, oraș sau municipiu, după caz, și de a cultiva pământul primit, renunțând la proprietatea avută în localitatea lor, din extravilan”.

53. Din interpretarea teleologică și sistematică a dispozițiilor art. 21 alin. (2) și ale art. 49 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, rezultă că stabilirea domiciliului în localitatea în care se atribuie terenul constituie o condiție ce poate fi îndeplinită și ulterior emiterii titlului de proprietate. Din conținutul textelor de lege menționate se deduce că familia interesată formulează o cerere prin care solicită atribuirea terenului, obligându-se totodată să își stabilească domiciliul în acea localitate și să lucreze terenul.

54. De altfel, cele două obligații (stabilirea domiciliului și cultivarea terenului) apar ca fiind preținse de lege în mod cumulativ, prin folosirea în text a conjuncției copulative și — ceea ce duce la concluzia că este firească eliberarea mai întâi a titlului de proprietate, pentru că doar într-o asemenea ipoteză sunt create premisele respectării de către beneficiar a sarcinilor evocate mai sus. Nerespectarea acestor condiții atrage pierderea dreptului de proprietate.

55. Modalitatea de dobândire a dreptului de proprietate în ipoteza analizată, condițiile ce trebuie îndeplinite, precum și pierderea dreptului duc la identificarea regimului său juridic, care este acela al unei proprietăți rezolubile.

56. În doctrină s-a arătat că modalitățile dreptului de proprietate sunt proprietatea rezolubilă, anulabilă și proprietatea comună. Este adevărat că majoritatea exemplurilor de proprietate rezolubilă se pot oferi în materia contractelor, însă, în ceea ce privește titlul de proprietate, ca act juridic unilateral, acesta reprezintă o situație juridică atipică, reglementată expres de Legea nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare. În cauză, titlul emis în favoarea beneficiarilor legali are natura juridică a unui act administrativ, care după intrarea în circuitul civil devine un act juridic civil ce atestă dobândirea de către persoanele fizice a dreptului de proprietate imobiliară asupra terenului agricol.

57. Proprietatea este rezolubilă ca urmare a reglementării legale, aceasta depinzând de îndeplinirea condiției pentru dobânditor, care își va consolida dreptul, dacă îndeplinește obligația de stabilire a domiciliului în localitatea pe raza căreia i s-a conferit dreptul real imobiliar, respectiv îl va pierde, potrivit dispozițiilor art. 49 din legea menționată anterior, în cazul neîndeplinirii condiției.

58. În literatura de specialitate s-a prefigurat ideea că dreptul de proprietate rezolubilă are drept caracteristică esențială faptul că existența sa în patrimoniul dobânditorului este nesigură, putând fi desființat, pentru a se întoarce, de regulă, în patrimoniul celui de la care a operat transmisiunea.

59. Interpretarea sistematică și teleologică a art. 49 raportat la art. 21 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, permite concluzia că dreptul de proprietate asupra terenului agricol a fost dobândit în patrimoniul beneficiarului odată cu emiterea titlului, urmând ca îndeplinirea obligației de a-și stabili domiciliul pe raza localității unde se găsește terenul să fie îndeplinită ulterior emiterii actului.

60. Astfel, se prevede expres că neîndeplinirea obligației atrage pierderea dreptului de proprietate, deci este evident că beneficiarul titlului l-a dobândit în patrimoniu, urmând ca pierderea dreptului să se constate ulterior prin ordinul prefectului. Acesta va dispune trecerea terenului, după caz, în proprietatea privată a comunei, a orașului sau a municipiului pe raza căruia este situat, fără ca lipsa unui termen stabilit legal pentru îndeplinirea condiției să fie în măsură să afecteze aplicarea sancțiunii prevăzute de lege. Aceasta se întâmplă, în primul rând, pentru că reglementarea condiției, ca modalitate a actului juridic civil, este distinctă de cea a termenului. În al doilea rând, cele două condiții — stabilirea domiciliului și cultivarea terenului — sunt obligații continue, aceasta fiind rațiunea legiuitorului de a nu prevedea un termen pentru îndeplinirea lor.

61. În ceea ce privește regimul juridic al motivelor de nulitate prevăzute de Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, așa cum a fost modificată și completată prin Legea nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare, și prin Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările și completările ulterioare, instanța trebuie să aibă în vedere data emiterii titlului și motivele de nulitate reglementate de actul normativ la acel moment. În consecință, aceasta este o problemă de aplicare a legii în timp, care este distinctă de sancțiunea ce intervine în aplicarea dispozițiilor art. 49 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

62. Pierderea dreptului de proprietate de către beneficiarul titlului, ca urmare a neîndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 21 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu constituie o consecință a nulității actului juridic, pentru că stabilirea domiciliului nu este o condiție de validitate și nu trebuie îndeplinită la momentul emiterii titlului de proprietate, ci ea poate fi întrunită și ulterior, fără ca legea să prevadă un termen în acest sens.

63. De aceea, motivele de nulitate prevăzute de Legea nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare, la art. III alin. (1) lit. a), nu se aplică în spețe ca cele deduse judecării instanței de trimitere, căci ele sunt fondate pe o premisă inexistentă — lipsa îndreptățirii persoanei căreia i se constituie dreptul de proprietate.

64. Similar, nici ipotezele de nulitate indicate la lit. b), c) și d) din textul menționat anterior nu sunt incidente, pentru că ele au în vedere actele de constituire a dreptului de proprietate pe terenurile agricole aflate în domeniul public sau privat al statului, al comunelor, orașelor sau municipiilor, actele de constituire a dreptului de proprietate în intravilanul localităților, pe terenurile revendicate de foștii proprietari și actele de constituire a dreptului de proprietate pe terenurile agricole constituite ca izlaz comunal.

65. De asemenea, nu se aplică nici cazurile de nulitate prevăzute la art. III alin. (1) lit. e) și f) din Legea nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare, deoarece ele sunt incidente în cazul actelor de constituire a dreptului de proprietate, în condițiile art. 20 din legea arătată, în localitățile în care s-a aplicat cota de reducere prevăzută de lege sau în cazul în care în localitatea respectivă nu s-a constituit dreptul de proprietate persoanelor îndreptățite de lege.

66. Așadar, dobândirea dreptului de proprietate sub condiție rezolutorie era prevăzută chiar de la edictarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, beneficiarul titlului dobândind printr-un act juridic unilateral un drept de proprietate rezolubilă, supus desființării pentru neîndeplinirea cerinței prevăzute de lege.

67. Prin urmare, persoana căreia i s-a constituit dreptul de proprietate este proprietar sub condiția rezolutorie a stabilirii domiciliului pe raza localității unde a primit terenul și a cultivării acestuia.

68. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 521, cu referire la art. 519 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizările conexe formulate de Tribunalul Constanța — Secția I civilă în dosarele nr. 14.150/212/2015 și nr. 11.092/212/2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 21 alin. (2) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, condiția de stabilire a domiciliului în localitatea în care se atribuie terenul poate fi îndeplinită ulterior emiterii titlului de proprietate, neîndeplinirea acesteia atrăgând sancțiunea specifică prevăzută de dispozițiile art. 49 din aceeași lege.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 7 noiembrie 2016.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

IULIA CRISTINA TARCEA

Magistrat-asistent,
Mihaela Lorena Mitroi

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 44
din 21 noiembrie 2016

Dosar nr. 2.551/1/2016

Ionel Barbă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal — președintele completului
Claudia Marcela Canacheu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Dinu Florentina	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mariana Constantinescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Decebal Constantin Vlad	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Eugenia Marin	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Cristian Daniel Oana	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Luiza Maria Păun	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Rodica Florica Voicu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 2.551/1/2016 este constituit conform dispozițiilor art. XIX alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, și ale art. 274 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

Ședința este prezidată de domnul judecător Ionel Barbă, președintele Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă domnul Aurel Segărceanu, magistrat-asistent la Secțiile Unite, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 276 din Regulament.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Tribunalul Sibiu — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 11.338/306/2014 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept referitoare la interpretarea dispozițiilor art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare (Ordonanța Guvernului nr. 2/2001), în legătură cu următoarele aspecte:

„— dacă plângerea împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției trebuie și motivată în termenul de 15 zile de la data înmânării sau comunicării procesului-verbal de contravenție;

— dacă sancțiunea care intervine în cazul nemotivării plângerii contravenționale în acest termen este decăderea contravenientului din dreptul de a mai invoca orice aspecte de nelegalitate și netemeinicie a procesului-verbal de contravenție sau decăderea din dreptul de a invoca alte aspecte de nelegalitate a procesului-verbal, în afara celor prevăzute de art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, sub sancțiunea nulității, pe care instanța le poate constata și din oficiu.”

Magistratul-asistent prezintă referatul cu privire la obiectul sesizării, arătând că unele instanțe au comunicat jurisprudență și puncte de vedere referitoare la problemele de drept în discuție, iar la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor; potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, raportul a fost comunicat părților, care nu și-au exprimat punctul de vedere.

În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunilor de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Tribunalul Sibiu — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea din 21 aprilie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 11.338/306/2014, a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile prin care să dea o rezolvare de principiu cu privire la chestiunile de drept sus-menționate.

II. Expunerea succintă a procesului. Obiectul investiției instanței care a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile. Stadiul procesual în care se află pricina

2. Prin procesul-verbal din 19 iunie 2014, încheiat de I.P.J.S., s-a dispus sancționarea petentei cu amendă pentru săvârșirea contravenției prevăzute de art. 101 alin. (3) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002*), reținându-se că a condus autoturismul pe o stradă cu o bandă de circulație pe sens, iar la pătrunderea în sensul giratoriu a depășit pe partea dreaptă un autoturism cu care a intrat în coliziune, avariindu-l; prin același proces-verbal s-au dispus reținerea permisului de conducere și suspendarea dreptului petentei de a conduce autovehicule pe drumurile publice pentru 60 de zile.

3. Procesul-verbal i-a fost înmănat petentei la data de 19 iunie 2014, aceasta semnând de primire, cu mențiunea că nu este de acord cu cele consemnate în cuprinsul actului; la data de 23 iunie 2014 (data poștei, menționată pe plicul depus la dosar de fond), împotriva procesului-verbal de contravenție a formulat plângere petenta, fără a o motiva în fapt și în drept.

4. Prin Rezoluția din data de 27 iunie 2014, comunicată petentei la data de 3 iulie 2014, i s-a pus în vedere acesteia, sub sancțiunea anulării plângerii, ca în termen de 10 zile de la data comunicării să indice pârâtul, dovezile pe care se sprijină plângerea, motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază și să depună încă un exemplar al cererii de chemare în judecată,

semnat în original, precum și înscrisurile anexate și copia cărții de identitate.

5. La data de 16 iulie 2014 (data poștei, menționată pe plicul depus la dosarul de fond), petenta a depus la dosar o precizare la plângerea contravențională, prin care s-a conformat celor dispuse de instanță prin Rezoluția din 27 iunie 2014, indicând motivele de fapt și de drept pentru care solicită anularea procesului-verbal de contravenție.

6. Deși termenul de 10 zile stabilit prin Rezoluția din 27 iunie 2014 s-a împlinit la data de 14 iulie 2014 (comunicarea acesteia fiind făcută petentei la data de 3 iulie 2014), prima instanță nu a observat acest aspect și nu a procedat la anularea plângerii în condițiile art. 200 alin. (3) din Codul de procedură civilă, ci a dispus comunicarea acesteia intimatului, iar ulterior a stabilit termen de judecată.

7. Intimatul I.P.J.S., prin întâmpinare, a invocat excepția tardivității plângerii, susținând că procesul-verbal i-a fost comunicat petentei la data de 19 iunie 2014, astfel că ultima zi de depunere a plângerii era 7 iulie 2014.

8. Prin Încheierea din 13 ianuarie 2015, Judecătoria Sibiu a respins excepția tardivității plângerii, cu motivarea că a fost respectat termenul de 15 zile, plângerea fiind depusă la poștă în data de 23 iunie 2014, iar la data de 18 iulie 2014 a fost formulată o precizare a motivelor plângerii.

9. Prin Sentința nr. 4.739 din 22 septembrie 2015, Judecătoria Sibiu a respins ca neîntemeiată plângerea contravențională formulată de petentă.

10. Împotriva acestei sentințe a declarat apel petenta, criticând-o pentru netemeinicie și nelegalitate și susținând, în esență, că prima instanță nu a reținut starea de fapt reală și nu a dat însemnătatea cuvenită probelor administrate în cauză.

III. Dispozițiile legale supuse interpretării

11. *Ordonanța Guvernului nr. 2/2001:*

„Art. 31. — (1) Împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției și de aplicare a sancțiunii se poate face plângere în termen de 15 zile de la data înmânării sau comunicării acestuia. (...)”

IV. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

12. Părțile au fost de acord cu sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, însă nu și-au exprimat punctul de vedere cu privire la problemele de drept supuse dezlegării.

V. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea

A. *Cu privire la admisibilitatea sesizării*

13. Instanța de trimitere a apreciat că sunt îndeplinite cerințele prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, reținând că de lămurirea problemei de drept invocate depinde soluționarea pe fond a cauzei, problema de drept este nouă, deoarece, prin consultarea jurisprudenței, s-a constatat că asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre și nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor instanței supreme la data formulării sesizării.

B. *Cu privire la chestiunile de drept ce formează obiectul sesizării*

14. În expunerea punctului său de vedere, instanța de sesizare a început cu prezentarea doctrinei relevante cu privire la chestiunile de drept în discuție, arătând că aceasta este constituită în două opinii:

a) prima, în sensul că plângerea contravențională nemotivată nu atrage sancțiunea anulării, procesul contravențional fiind guvernat de principiul oficialității (nu al disponibilității), în virtutea căruia legiuitorul permite nemotivarea căii de atac, deci și a cererii introductive;

b) a doua opinie, în sensul că plângerea contravențională, ca orice cerere de chemare în judecată, trebuie să cuprindă arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază, potrivit art. 194 lit. d) din Codul de procedură civilă, sub sancțiunea anulării cererii în faza verificării prealabile. În sprijinul acestei opinii s-a arătat că dacă art. 34 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 prevede expres că nu este obligatorie motivarea căii de atac a apelului, nu înseamnă că și motivarea plângerii este facultativă; pe de altă parte, conform art. 47 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, prevederile acestui act normativ se completează cu dispozițiile Codului de procedură civilă, ceea ce înseamnă că, în lipsa unei prevederi exprese în norma specială privitoare la nemotivarea plângerii, devin incidente dispozițiile de drept comun, cuprinse în art. 194 din Codul de procedură civilă, care prevăd obligatoriu indicarea motivelor de fapt și de drept.

15. Această din urmă opinie este și cea a instanței de sesizare, care consideră că plângerea contravențională trebuie motivată în același termen în care legea permite exercitarea ei, în termenul de 15 zile de la data înmânării sau comunicării procesului-verbal de contravenție.

16. Ca prim argument în susținerea acestei teze, instanța de trimitere evocă înseși dispozițiile legale supuse interpretării, art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, din interpretarea gramaticală a cărora nu rezultă că motivarea plângerii s-ar putea face oricând și în cuprinsul cărora nu există vreo mențiune distinctă cu privire la termenul de motivare, astfel că acesta din urmă nu poate fi decât identic cu termenul de formulare a plângerii. Din interpretarea teleologică și rațională a textului legal, care stabilește un termen fix, de 15 zile, care curge de la data luării cunoștinței de procesul-verbal, rezultă, de asemenea, că, din moment ce a luat efectiv cunoștință de existența procesului-verbal de contravenție, contravenientul poate și trebuie să precizeze motivele pentru care apreciază că se impune anularea acestuia.

17. Un alt argument invocat de instanța de trimitere este că plângerea contravențională nu este o simplă cerere de chemare în judecată, ci o cale de atac, prin care este supus controlului judecătoresc un act administrativ emis de o autoritate publică, respectiv procesul-verbal de constatare și sancționare a contravenției. Or, în cazul cererilor de chemare în judecată nu este prevăzut un termen pentru formularea acestora, putând fi formulate oricând în termenul de prescripție a dreptului material la acțiune, iar, potrivit art. 2.512 din Codul civil, prescripția nu poate fi invocată decât de partea interesată, nu și de instanță din oficiu. În schimb, tardivitatea plângerii contravenționale poate fi invocată atât de partea adversă, cât și de instanță din oficiu. Or, art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 prevede că instanța competentă să soluționeze plângerea verifică dacă aceasta a fost introdusă în termen.

18. În al treilea rând, motivarea plângerii este importantă, pentru că stabilește limitele investiției instanței, prin plângere putând fi invocate atât aspecte de nelegalitate, cât și de netemeinicie ori numai aspecte de nelegalitate sau numai de netemeinicie. În limitele investiției și cu respectarea principiului disponibilității, instanța se va pronunța exclusiv cu privire la aspectele invocate, exceptând cazurile de nulitate absolută prevăzute de art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, pe care le poate constata și din oficiu.

19. În ceea ce privește dispoziția din art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, care prevede că instanța ascultă pe cel care a făcut plângerea, aceasta nu ar putea fi interpretată în sensul că plângerea poate fi susținută oral în fața instanței, deoarece ascultarea este o chestiune distinctă de motivare și evident ulterioară acesteia. Rolul ascultării contravenientului este de a-i da posibilitatea să își exprime punctul de vedere cu privire la vinovăția sa în legătură cu cele reținute în sarcina sa prin procesul-verbal.

20. Prevederile art. 34 alin. (2) teza a treia din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, conform cărora motivarea apelului declarat împotriva hotărârii primei instanțe nu este obligatorie, motivele de apel putând fi susținute și oral în fața instanței, nu pot fi aplicate prin analogie în cazul plângerii contravenționale, întrucât acestea reglementează o excepție de la regula prevăzută de art. 148 din Codul de procedură civilă, potrivit căreia orice cerere adresată instanței trebuie să fie formulată în scris.

21. Dacă intenția legiuitorului ar fi fost ca plângerea contravențională să poată fi susținută oral în fața instanței, ar fi prevăzut în mod expres aceasta în cuprinsul art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, o interpretare extensivă nefiind permisă, întrucât excedează voinței legiuitorului.

22. În ceea ce privește sancțiunea care intervine în cazul nemotivării plângerii contravenționale în termenul de 15 zile, prevăzut de art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, se apreciază că aceasta este decăderea contravenientului din dreptul de a mai invoca orice aspecte de nelegalitate și netemeinicie a procesului-verbal, astfel că instanța competentă să soluționeze plângerea va proceda la examinarea procesului-verbal de contravenție exclusiv prin prisma motivelor de nulitate absolută prevăzute expres de art. 17 din actul normativ susmenționat. Termenul în discuție este așadar, fără îndoială, un termen imperativ și absolut, astfel că nerespectarea acestuia atrage sancțiunea decăderii, în condițiile art. 185 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

23. O interpretare contrară nu poate fi acceptată, întrucât ar însemna ca unui contravenient să i se permită să își conserve în mod artificial un drept (de a contesta procesul-verbal și de a obține suspendarea executării sancțiunii aplicate prin acesta) prin simpla formulare a plângerii, fără nicio motivare, pentru ca, ulterior, după expirarea termenului prevăzut de lege, să precizeze motivele.

24. Pe de altă parte, Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 nu definește noțiunea de plângere, ceea ce înseamnă că aceasta are înțelesul din vorbirea obișnuită. Or, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, prin „plângere” se înțelege „sesizarea unui organ de jurisdicție în vederea exercitării controlului asupra unui act al administrației de stat ori a refuzului unui organ de a-și îndeplini atribuțiile legale”/„exprimarea unei nemulțumiri adresate unei autorități”/„actul prin care se face această încunoștințare; reclamație, jalbă, cerere”.

25. Având în vedere înțelesul concret pe care cuvântul „plângere” îl are în limba română, este evident că aceasta presupune nu doar sesizarea unui organ competent în vederea exercitării controlului, ci și exprimarea în concret a nemulțumirii, ceea ce în materie contravențională echivalează cu expunerea motivelor de nelegalitate și/sau de netemeinicie a procesului-verbal de contravenție.

26. Așa fiind, simpla manifestare de voință a contravenientului de a se anula procesul-verbal, în lipsa oricărei motivări concrete, nu este suficientă pentru ca instanța sesizată să procedeze la examinarea legalității și a temeiniciei procesului-verbal de contravenție sub toate aspectele, instanța fiind limitată la examinarea acestuia exclusiv prin prisma aspectelor de nelegalitate prevăzute expres de art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 sub sancțiunea nulității.

VI. Jurisprudența instanțelor naționale și opiniile exprimate de acestea

27. În jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție nu au fost identificate decizii relevante pentru soluționarea problemelor de drept supuse dezlegării, această categorie de litigii nefiind de competența instanței supreme.

28. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, curțile de apel au comunicat puncte de vedere referitoare la problemele de drept în discuție, din analiza cărora se desprind următoarele orientări:

A.1 — prevederile art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 trebuie interpretate în sensul că plângerea împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției trebuie doar depusă, nu neapărat motivată, în termen de 15 zile de la data înmânării sau comunicării procesului-verbal;

— sancțiunea care intervine în cazul nemotivării plângerii contravenționale în termenul de 10 zile de la data comunicării adresei prin care i se pune în vedere complinirea cererii este decăderea contravenientului de a invoca alte aspecte de nelegalitate a procesului-verbal contestat, în afara celor prevăzute de art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 sub sancțiunea nulității, pe care instanța le poate constata și din oficiu.

29. În sprijinul acestei orientări s-a avut în vedere că plângerea contravențională nu este exceptată expres de la aplicarea prevederilor art. 200 și următoarele din Codul de procedură civilă și că, potrivit dispozițiilor alin. (3) al acestui articol, cu referire la art. 194 din același cod, petentul poate complini lipsurile cererii de chemare în judecată prin „arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea”, în termen de 10 zile de la data comunicării adresei prin care i se pune în vedere aceasta de către completul căruia i s-a repartizat aleatoriu plângerea contravențională; în plus, conform prevederilor art. 204 alin. (1) din Codul de procedură civilă, petentul își poate modifica cererea și poate propune noi dovezi până la primul termen la care acesta este legal citat.

30. Mai mult, la nivelul celor patru tribunale arondate Curții de Apel Craiova, opinia majoritară este în sensul că motivarea plângerii contravenționale se poate face și oral, față de dispozițiile speciale cuprinse în art. 34 alin. (1) și (2) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, care impun instanței ascultarea petentului și îi permit acestuia prezentarea chiar și orală a motivelor de apel.

31. A fost invocată jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (*C.E.D.O.*) (cauzele *Ozturk vs. Germania*, *Salabiaku vs. Franța* și *Pham Hoang vs. Franța*), conform căreia reglementările ce sancționează contravențiile au o natură penală, astfel că la judecarea unor astfel de cauze trebuie respectate garanțiile prevăzute de art. 6 din Convenție.

32. O nuanță specifică introduce Judecătoria Alexandria, care consideră că motivarea plângerii înăuntrul termenului de 15 zile nu atrage decăderea petentului din dreptul de a mai invoca orice aspecte de nelegalitate și netemeinicie a procesului-verbal de constatare a contravenției, cât timp în procedura regularizării cererii sale are obligația de a-și motiva plângerea și de a propune probele în dovedirea aspectelor semnalate în cuprinsul acesteia; pe cale de consecință, se apreciază că numai în ipoteza în care petentul nu doar că nu își motivează plângerea în fapt și în drept, ci nici nu indică mijloacele de probă în susținerea acesteia ar interveni sancțiunea decăderii din dreptul de a mai propune probe și de a invoca excepții, mai puțin cele de ordine publică.

¹ Judecătoriile sectoarelor 1, 2, 3 și 6 București, Alba Iulia, Piatra-Neamț, Târgu-Neamț, Moinești, Bacău (majoritară), Buhuși, Brașov, Făgăraș, Rupea, Zărnești, Târgu Secuiesc, Întorsura Buzăului, Giurgiu, Buftea, Roșiori de Vede, Turmu Măgurele, Zimnicea, Vișeu de Sus, Bistrița, Năsăud, Babadag, Măcin, Oradea, Aleșd, Beiuș, Harghita, Suceava (majoritar), Botoșani, Rădăuți, Galați, Brăila, Tecuci și Liești, tribunalele Sălaj, Cluj, Ialomița, Ilfov, Dolj, Olt, Mehedinți, Gorj, Satu Mare, Harghita, Mureș (într-o orientare) și Timiș, Tribunalul Neamț — Secția a II-a civilă, Tribunalul Maramureș — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Tribunalul Constanța — Secția de contencios administrativ și fiscal, Tribunalul Galați — Secția de contencios administrativ și fiscal, precum și instanțele din raza teritorială a Curții de Apel Iași.

33. Mai mult, consideră Tribunalul Covasna, de vreme ce Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 nu instituie un termen în care plângerea contravențională trebuie să fie motivată, nu poate opera decăderea contravenientului din dreptul de a invoca motive de nelegalitate sau netemeinicie a procesului-verbal contestat; conform art. 34 alin. (1) din actul normativ în discuție, instanța de judecată este obligată să verifice legalitatea și temeinicia procesului-verbal contestat, administrând în acest scop probele pe care le consideră necesare.

B.² Dispozițiile art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 se interpretează în sensul că plângerea împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției trebuie motivată în termenul de 15 zile de la data înmânării sau comunicării procesului-verbal de contravenție, sancțiunea ce intervine în cazul nemotivării plângerii contravenționale în acest termen fiind decăderea din dreptul de a mai invoca aspecte de nelegalitate a procesului-verbal, în afara celor prevăzute de art. 17 din actul normativ în discuție sub sancțiunea nulității, pe care instanța le poate constata din oficiu.

34. S-a susținut în sprijinul acestei opinii că trebuie avute în vedere dispozițiile art. 194 lit. d) din Codul de procedură civilă, conform cărora orice cerere de chemare în judecată trebuie să cuprindă motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază.

35. S-a arătat, de asemenea, că plângerea este calea specifică de atac în materie contravențională la îndemâna celor care apreciază că sunt vătămați prin intermediul procesului-verbal și că, prin urmare, și în cazul plângerii contravenționale se aplică regulile de drept comun în ceea ce privește motivarea căilor de atac; aceste reguli, cuprinse în Codul de procedură civilă la art. 470 și art. 471 alin. (3) (în materia apelului), art. 487 alin. (1) (în materia recursului), art. 506 (în materia contestației în anulare), art. 511 alin. (4) (în materia revizuirii), prevăd că aceste căi de atac se motivează prin însăși cererea de declarare sau înăuntrul termenului de exercitare a acesteia, sub sancțiunea decăderii sau nulității, după caz.

36. Un alt argument invocat în sprijinul acestei opinii îl constituie dispozițiile art. 34 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, conform cărora, dacă prin lege nu se prevede altfel, hotărârea prin care s-a soluționat plângerea poate fi atacată numai cu apel, iar motivarea apelului nu este obligatorie, motivele de apel putând fi susținute și oral în fața instanței; se susține că această normă reprezintă o derogare de la regulile înscrise în Codul de procedură civilă referitoare la motivarea căilor de atac, fiind de strictă interpretare și aplicare, iar dacă legiuitorul ar fi apreciat că plângerea contravențională ar putea fi motivată și ulterior termenului de 15 zile de la data înmânării ori comunicării procesului-verbal, ar fi inserat o mențiune expresă în acest sens în cuprinsul actului normativ, așa cum a făcut-o în cazul apelului.

37. În sprijinul opiniei potrivit căreia, în cazul nemotivării plângerii contravenționale în termen de 15 zile de la data înmânării ori comunicării procesului-verbal, intervine decăderea contravenientului din dreptul de a invoca alte aspecte de nelegalitate a procesului-verbal, în afara celor prevăzute de art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 sub sancțiunea nulității, pe care instanța le poate constata și din oficiu, au fost invocate prevederile art. 185 alin. (1) din Codul de procedură civilă, conform cărora, atunci când un drept procesual trebuie exercitat într-un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercitarea dreptului, în afară de cazul în care legea dispune altfel.

C. O opinie distinctă a formulat Judecătoria Baia Mare, care apreciază că problema motivării plângerii împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției nu presupune probleme

deosebite în practica judiciară, întrucât, dacă plângerea nu este motivată și nu se aplică procedura scrisă, de regularizare, iar instanța nu identifică elemente de nulitate absolută, soluția care se impune *ipso facto* este aceea de respingere, iar dacă plângerea nu este motivată, dar se aplică procedura de verificare și regularizare, în cadrul acesteia i se va pune în vedere reclamantului să își precizeze motivele, iar în cazul în care nu va da curs acestei solicitări se va putea dispune anularea plângerii; dacă legea nu prevede nicio sancțiune într-o astfel de procedură specială, instanța de judecată nu poate adăuga la lege.

VII. Jurisprudența Curții Constituționale

38. Curtea Constituțională s-a pronunțat cu privire la constituționalitatea dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 prin mai multe decizii, dintre care următoarele pot fi relevante pentru soluționarea problemei de drept a cărei dezlegare se solicită:

39. Astfel, prin Decizia nr. 183 din 8 mai 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 425 din 17 iunie 2003, instanța de contencios constituțional a statuat următoarele:

40. „(...) potrivit teoriei și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, problema stabilirii vinovăției în materia contravențiilor nu are în vedere faza extrajudiciară a sancțiunii administrative, ci faza judiciară a acesteia, ceea ce presupune respectarea dreptului la un proces echitabil și a garanțiilor prevăzute de art. 6 din Convenție, articol cu care prevederile art. 23 alin. (8) din Constituție, potrivit cărora «Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată», sunt în deplină concordanță. Autorul excepției de neconstituționalitate mai susține că, în cazul în care contravenientul se consideră nevinovat și sesizează instanța de judecată, are calitate procesuală de contestator, iar organul care a aplicat sancțiunea are calitate de intimat, astfel că sarcina de a răsturna prezumția de legalitate și temeinicie a procesului-verbal de contravenție, deci sarcina probei, revine contravenientului, și nu organului care aplică sancțiunea. În legătură cu această susținere, Curtea observă că, deși legiuitorul a dezincriminat contravențiile, potrivit art. 34 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, instanța competentă să soluționeze plângerea îndreptată împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției este obligată să urmeze anumite reguli procedurale distincte de cele ale dreptului procesual civil, în virtutea cărora, așa cum susține autorul excepției, sarcina probei aparține celui care afirmă ceva în instanță. Astfel, alin. (1) al textului de lege menționat stabilește, fără distincții, că instanța competentă să soluționeze plângerea verifică dacă aceasta a fost introdusă în termen, ascultă pe cel care a făcut-o și pe celelalte persoane citate, între care, potrivit art. 33 din ordonanță, și organul care a aplicat sancțiunea, administrează orice alte probe prevăzute de lege, necesare în vederea verificării legalității și temeiniciei procesului-verbal, și hotărăște asupra sancțiunii, despăgubirii stabilite, precum și asupra măsurii confiscării. Dispozițiile alin. (2) al art. 34 din ordonanță prevăd că hotărârea judecătorească prin care s-a soluționat plângerea poate fi atacată cu recurs, fără ca motivarea acestuia să fie obligatorie. Așa fiind, și sub acest aspect, prevederile de lege criticate sunt în deplin acord cu exigențele art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenție*), iar din procedura de soluționare a plângerii împotriva procesului-verbal de stabilire și sancționare a contravenției nu rezultă răsturnarea sarcinii probei, ceea ce ar fi contrar intereselor contravenientului, ci, mai degrabă, exercitarea dreptului la apărare.”

² Secția a II-a contencios administrativ și fiscal a Tribunalului București, Tribunalul Bihor — Secția de contencios administrativ și fiscal, Tribunalul Caraș-Severin, Tribunalul Arad, Tribunalul Neamț — Secția I civilă, Tribunalul Giurgiu — Secția civilă, Tribunalul Călărași, Tribunalul Mureș (într-o altă opinie), judecătorii sectoarelor 4 și 5 București, Podu Turcului, Călărași, Lehliu-Gară, Cornetu, Sighetu Marmăției, Huedin, Gherla, Fălticeni, Dorohoi, Reșița și Galați (minoritar).

41. Prin Decizia nr. 520 din 8 mai 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 403 din 29 mai 2008, Curtea Constituțională a reținut că:

42. „Astfel, alin. (1) al art. 34 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 stabilește, fără distincții, că instanța competentă să soluționeze plângerea verifică dacă aceasta a fost introdusă în termen, îl ascultă pe cel care a făcut-o și pe celelalte persoane citate, între care, potrivit art. 33 din ordonanță, și organul care a aplicat sancțiunea, administrează orice alte probe prevăzute de lege, necesare în vederea verificării legalității și temeiniciei procesului-verbal, și hotărăște asupra sancțiunii, despăgubirii stabilite, precum și asupra măsurii confiscării. Dispozițiile alin. (2) al art. 34 din ordonanță prevăd că hotărârea judecătorească prin care s-a soluționat plângerea poate fi atacată cu recurs, fără ca motivarea acestuia să fie obligatorie. De asemenea, pe tot parcursul soluționării plângerii îndreptate împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției, atât la instanța de fond, cât și în recurs, contravenientul poate să își exercite fără nicio restricție dreptul la apărare. Totodată, instanța competentă să soluționeze plângerea îndreptată împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției este obligată să urmeze anumite reguli procedurale, în virtutea cărora sarcina probei aparține celui care afirmă ceva în instanță, iar nu celui care a întocmit procesul-verbal de contravenție.”

43. De asemenea, prin Decizia nr. 1.096 din 8 septembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 695 din 15 octombrie 2009, Curtea Constituțională a reținut că:

44. „Prin Decizia nr. 197 din 13 mai 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 545 din 29 iulie 2003, Curtea a stabilit că «legislația contravențională din România, similară celei germane, intră sub prevederile art. 6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale». Astfel, Curtea reține că procesul-verbal de constatare și sancționare a contravenției se bucură de prezumția de legalitate, însă, atunci când este formulată o plângere împotriva acesteia, este contestată chiar prezumția de care se bucură. În acest caz, instanța de judecată competentă va administra probele prevăzute de lege, necesare în vederea verificării legalității și temeiniciei procesului-verbal. Cel care a formulat plângerea nu trebuie să își demonstreze propria nevinovăție, revenind instanței de judecată obligația de a administra tot probatoriul necesar stabilirii și aflării adevărului. Chiar dacă art. 47 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 face referire la dispozițiile Codului de procedură civilă, instanțele de judecată nu pot face aplicarea strictă a regulii *onus probandi incumbit actori*, ci, din contră, chiar ele trebuie să manifeste un rol activ pentru aflarea adevărului din moment ce contravenția intră sub incidența art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Prin urmare, nu se poate susține răsturnarea sarcinii probei. De altfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în Cauza *Anghel împotriva României*, 2007, a statuat că, «deși statele au posibilitatea de a nu sancționa unele infracțiuni sau le pot pedepsi pe cale contravențională decât pe cale penală, autorii infracțiunilor nu trebuie să se afle într-o situație defavorabilă pentru simplul fapt că regimul juridic aplicabil este diferit de cel aplicabil în materie penală». O asemenea poziție este firească, întrucât, în caz contrar, autorul unei contravenții, din punctul de vedere al protecției juridice de care se bucură, s-ar afla pe o treaptă inferioară autorului unei infracțiuni în sensul Codului penal român, ceea ce este inadmisibil din moment ce ambele fapte țin de materia penală în sensul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.”

VIII. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și Curții de Justiție a Uniunii Europene

45. În Cauza (*Maria*) *Lefter împotriva României* — Cererea nr. 66.268/13, prin Decizia de inadmisibilitate din 15 aprilie 2014, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut următoarele:

„Invocând art. 6 al Convenției, reclamanta a invocat încălcarea dreptului său de acces la instanță prin anularea plângerii contravenționale de către judecătoria pentru motive care, potrivit opiniei sale, nu erau clar prevăzute de lege și nu împiedicau examenul cauzei pe fond.

În temeiul art. 13 din Convenție, reclamanta a invocat că nu a beneficiat de un recurs efectiv pentru a contesta anularea plângerii.

Curtea a constatat că, în speță, reclamanta a fost sancționată contravențional pe motiv că deținea 12 pachete de țigarete a căror comercializare era interzisă în România, i-au fost confiscate țigările și amendată cu suma de 4.500 EUR. Ținând seama de caracterul general al legii naționale aplicabile, de finalitatea represivă a sancțiunii și de cuantumul foarte ridicat al amenzii, Curtea a considerat că art. 6 al Convenției este aplicabil în speță, sub aspectul său penal (*Albert c. României*, paragraful 33).

Având în vedere faptele speței, a existat o ingerință în dreptul reclamantei de acces la instanță în vederea examinării plângerii contravenționale.

Curtea a amintit că dreptul de acces la instanță nu este absolut. Restricțiile nu limitează accesul la instanță dacă dreptul nu se găsește afectat în substanța sa. O limitare a dreptului de acces la instanță nu se conciliază cu art. 6 din Convenție decât dacă urmărește un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit.

În speță, Curtea a observat că judecătoria și-a întemeiat hotărârea sa pe dispozițiile art. 200 alin. (3) din Codul de procedură civilă, care reglementează procedura de regularizare a unei cereri. Această procedură nu se substituie unei cercetări judiciare și nu anticipează faza de admitere a probelor, însă este vorba de o etapă obligatorie care urmărește a impune reclamantilor o anumită disciplină, în vederea evitării oricărei tergiversări în cadrul procedurii. Curtea a constatat că reclamantii trebuie să prezinte o cerere completă de sesizare a instanței pentru a permite judecătorului fondului să examineze cauza la prima ședință. Curtea a considerat prin urmare că, în speță, ingerința era prevăzută de lege și urmarea a asigura o bună administrare a justiției.

În ce privește proporționalitatea ingerinței, Curtea nu a pierdut din vedere caracterul special al căii de atac în materie contravențională. Astfel, a relevat că Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind procedura specială referitoare la plângerile contravenționale prevede expres un rol activ al instanței, aceasta din urmă trebuind să citeze părțile și să interogheze toate persoanele implicate. În același timp, Curtea a constatat că elementele indicate în art. 194 din Codul de procedură civilă — a căror omisiune în formulare putea antrena anularea cererii — sunt elemente fără de care examinarea cauzei devenea dificil de conceput.

În speță, Curtea a constatat că reclamanta fost sancționată pe motiv de omisiune în prezentarea probelor în sprijinul plângerii sale. În plus, față de claritatea dispozițiilor din Codul de procedură civilă, care se referă la conținutul unei cereri în privința elementelor ei, Curtea a relevat că reclamanta a fost informată de instanță asupra omisiunii sale și de necesitatea de a prezenta probele într-un termen de 10 zile. De asemenea a notat că instanța a informat reclamanta de sancțiunea susceptibilă a-i fi aplicată. Or, reclamanta, chiar asistată de un avocat, nu s-a conformat directivelor instanței și aceasta fără să își motiveze atitudinea.

Ținând seama de aceste elemente, Curtea a apreciat că anularea cererii reclamantei nu a constituit o ingerință disproporționată în dreptul său de acces la instanță.”

46. În *Cauza Anghel împotriva României* — Cererea nr. 28.183/03, Hotărârea din 4 octombrie 2007, rămasă definitivă la 31 martie 2008, Curtea Europeană a Drepturilor Omului³ a statuat următoarele:

„54 (...) Curtea reamintește că în materie penală problema administrării probelor trebuie analizată în temeiul paragrafelor 2 și 3 ale articolului 6. Primul consacră principiul prezumției de nevinovăție. Printre altele, el impune instanței ca, în îndeplinirea rolului său, aceasta să nu pornească de la ideea preconcepută că inculpatul a săvârșit într-adevăr fapta imputată; sarcina probei revine acuzării și îndoiala profită acuzatului. Mai mult, este necesar ca instanța să indice inculpatului acuzațiile care i se aduc, pentru a-i permite să își pregătească și să își prezinte apărarea în mod corespunzător, precum și ca aceasta să ofere probe suficiente pentru ca prezumția de vinovăție să fie întemeiată (*Barberà, Messegué și Jabardo împotriva Spaniei*, Hotărârea din 6 decembrie 1988, seria A, nr. 146, pag. 33, pct. 77; *Bernard împotriva Franței*, Hotărârea din 23 aprilie 1998, Culegere de decizii și hotărâri 1998-II, pag. 879, pct. 37).

(...)

66. Curtea notează dispozițiile cu caracter *sui generis* adoptate de legiuitorul român în materia contravențiilor, dispoziții la care Guvernul se referă atunci când reamintește, în special, modificările aduse principiului «disponibilității», specific procedurilor civile (a se vedea supra pct. 46). Prin urmare, dacă în temeiul art. 34 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, instanța competentă să soluționeze o plângere împotriva unui proces-verbal de contravenție era într-adevăr obligată să verifice dacă această plângere a fost introdusă în termenul legal, să îl asculte apoi atât pe autorul acesteia, cât și autoritatea care a aplicat sancțiunea, precum și pe martorii indicați în procesul-verbal sau în plângere, nici această ordonanță și nici Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice nu prevăd în mod expres garanții de procedură aplicabile în materie penală, ca de exemplu respectarea prezumției de nevinovăție (a se vedea, a *contrario*, *Öztürk*, precitată, pct. 51 în fine).

67. Deși statele au posibilitatea de a scoate în afara legii penale unele infracțiuni și de a le sancționa mai degrabă pe cale convențională decât penală, autorii infracțiunilor nu trebuie să se afle într-o situație defavorabilă pentru simplul motiv că regimul juridic aplicabil este diferit de cel aplicabil în materie penală (*Greco împotriva României*, nr. 75.101/01, pct. 58, 30 noiembrie 2006). În principiu, Convenția lasă statelor libertatea de a considera infracțiune și de a o pedepsi ca atare, cu condiția respectării cerințelor articolului 6 din convenție, o faptă ce nu reprezintă exercitarea firească a unuia din drepturile ocrotite de aceasta (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Deweert împotriva Belgiei*, Hotărârea din 27 februarie 1980, seria A, nr. 35, pct. 51). Or, având în vedere cele ce precedă, Curtea nu este convinsă că această ultimă condiție este îndeplinită în speță.

68. Pe scurt, Curtea este de părere că, dacă scoaterea contravenției în afara legii penale nu ridică probleme în sine, nerespectarea garanțiilor fundamentale — printre care și prezumția de nevinovăție — care protejează cetățenii împotriva unor posibile abuzuri din partea autorităților reprezintă un aspect ce trebuie examinat în temeiul articolului 6 din convenție. Reiterând importanța, în cadrul unei proceduri ce poate fi calificată drept «penală», a unei astfel de garanții, destinată să restabilească echilibrul dintre presupușii autori ai faptelor ilegale și autoritățile chemate să îi urmărească și pedepsească, Curtea consideră că, în speță, cauza reclamantului nu a fost judecată echitabil, astfel cum prevede articolul 6 din convenție.”

IX. Răspunsul Ministerului Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

47. Prin Adresa nr. 1.143/C/2885/III-5/2016 din 10 august 2016, Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu s-a verificat și nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii cu privire la problemele de drept ce formează obiectul sesizării.

X. Raportul asupra chestiunii de drept

48. Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (7) din Codul de procedură civilă, se apreciază că, față de dispozițiile art. 519 din același cod, sunt întrunite condițiile pentru declanșarea mecanismului privind pronunțarea unei hotărâri prealabile numai cu privire la prima dintre cele două întrebări formulate, cea de-a doua chestiune neîntrunind condiția ce impune ca soluționarea pe fond a cauzei pendinte să depindă de lămurirea unei atare chestiuni de drept.

49. Pe fondul problemei, în ce privește prima chestiune de drept supusă dezbaterii, prin raport se propune soluția potrivit căreia, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, plângerea împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției trebuie nu doar formulată, ci și motivată în termenul de 15 zile de la data înmânării sau comunicării procesului-verbal de contravenție, fiind supusă procedurii de regularizare a cererii de chemare în judecată prevăzute de art. 200 din Codul de procedură civilă.

XI. Înalta Curte

50. Examinând sesizarea, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunile de drept a căror dezlegare se solicită, constată următoarele:

A. Asupra admisibilității

51. Raportat la dispozițiile cuprinse în art. 519 din Codul de procedură civilă, doctrina și jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție au identificat următoarele condiții care, întrunite cumulativ, conduc la trecerea unei sesizări de filtrul de admisibilitate, respectiv:

— existența unei cauze în curs de judecată, în ultimă instanță, pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului;

— soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de lămurirea chestiunii de drept a cărei dezlegare se cere;

— chestiunea de drept să fie nouă; asupra acesteia să nu fi statuat Înalta Curte de Casație și Justiție și să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

52. În cazul sesizării supuse analizei se constată că cerințele sus-menționate sunt îndeplinite numai cu privire la prima dintre cele două întrebări formulate.

53. Astfel, solicitarea de pronunțare a unei hotărâri prealabile este formulată de un complet al unui tribunal care judecă în ultimă instanță, prima problemă de drept supusă dezlegării vizează o normă de drept care a primit rezolvări jurisprudențiale, dar și doctrinare diferite după intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă și a modificărilor aduse Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 prin Legea nr. 76/2012, lămurirea chestiunii de drept este necesară pentru soluționarea fondului cauzei *pendinte*, iar asupra acesteia instanța supremă nu a statuat, problema nefăcând obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

54. În ceea ce privește cea de-a doua întrebare, vizând în esență aplicarea prevederilor art. 185 și 186 din Codul de procedură civilă, ce reglementează *decăderea din exercitarea unui drept* și, respectiv, *repunerea în termen*, în contextul examinării cerinței ca soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de lămurirea unei atare chestiuni de drept,

³ În același sens: hotărârile CEDO pronunțate în cauzele *Salabiaku c. Franței* și *Telfner vs. Austria*.

următoarele coordonate se impun a fi avute în vedere într-o atare analiză.

55. În jurisprudența instanței supreme s-a stabilit deja că formula „de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei”, folosită de legiuitor în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă, se referă la o chestiune de drept care poate viza atât o normă de drept material, cât și o normă de drept procedural, condiția de admisibilitate a sesizării fiind ca interpretarea pe care o va da instanța supremă să producă consecințe juridice de natură să determine soluționarea pe fond a cauzei.

56. S-a statuat însă că în cadrul unei atare proceduri Înalta Curte de Casație și Justiție nu este chemată și, în mod evident, nu se poate substitui instanței de trimitere în a se pronunța asupra modalității efective în care aceasta urmează a valorifica — în cadrul procesual concret al cauzei cu soluționarea căreia este investită — dezlegarea problemei de drept invocate din oficiu, ca în cazul sesizării analizate, ce vizează modalitatea de aplicare a dispozițiilor art. 185 și 186 din Codul de procedură civilă, operațiune care nu poate fi realizată decât prin raportare la particularitățile de fapt ale cauzei.

57. Asemenea operațiune, de aplicare a unui text de lege la diferite circumstanțe ce caracterizează fiecare litigiu în parte, nu poate fi atribuită completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept al instanței supreme, ci revine instanței de judecată investite cu soluționarea cauzei.

58. Cea de-a doua întrebare vizează numai aplicarea, nu și interpretarea normelor legale în discuție, operațiune ce intră în competența exclusivă a instanței care a formulat sesizarea, care urmează a o realiza în concret, în raport cu situația de fapt, cadrul și stadiul procesual al cauzei, aflată în cursul soluționării apelului promovat de apelanta-potentă a cărei plângere contravențională fost respinsă, ca neîntemeiată, de către instanța de fond.

59. Rolul interpretării unei norme juridice este acela de a stabili sensul exact al termenilor cu care operează legiuitorul, pentru a determina conținutul regulii instituite de acea normă juridică.

60. Or, din această perspectivă, în mod evident, cu privire la textele din Codul de procedură civilă la care chiar instanța de trimitere a făcut referire, nu se pune problema stabilirii „sensului termenilor”, ci se impune verificarea în concret a îndeplinirii condițiilor ce se cer a fi întrunite de dispozițiile legale în discuție, pentru a se determina eventuala incidență și aplicare a acestora în cauza dedusă judecății, prin raportare, desigur, și la normele din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001.

61. Drept urmare se apreciază că sesizarea este admisibilă numai în parte, cu privire la prima chestiune de drept formulată.

B. *Cu privire la fondul chestiunii de drept supusă dezlegării*

62. Prima chestiune de drept supusă dezlegării, prin sesizarea formulată de Tribunalul Sibiu, vizează interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în sensul de a se stabili în ce măsură termenul de 15 zile prevăzut de acest text de lege este aplicabil și în ceea ce privește *depunerea motivelor* plângerii contravenționale, în condițiile în care norma în discuție stipulează că „împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției și de aplicare a sancțiunii se poate face plângere în termen de 15 zile de la data înmânării sau comunicării acestuia”.

63. Cu titlu prealabil se constată că, așa cum este formulată sesizarea, examinarea chestiunii de drept sus-menționate vizează, implicit, analiza incidenței și, respectiv, a aplicabilității în desfășurarea procesului contravențional, în prima instanță, a procedurii de verificare a cererii și de regularizare a acesteia, prevăzută de art. 200 din Codul de procedură civilă, coroborat cu art. 194 și 196 din același cod.

64. Aceasta întrucât, potrivit art. 32 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, plângerea contravențională se depune la judecătoria în a cărei circumscripție a fost săvârșită contravenția, iar conform art. 47 din același act normativ, prevederile acestui act normativ special se completează și cu dispozițiile Codului de procedură civilă.

65. Din perspectiva textelor de lege sus-menționate, în acord și cu interpretările unanime înfățișate în doctrină cu privire la acest aspect, împărțite chiar și în opinia conform căreia plângerea contravențională adresată instanței judecătorești, nemotivată, nu ar putea atrage sancțiunea anulării acesteia, este de reținut că plângerea contravențională înregistrată la instanța de judecată competentă, cu toate particularitățile sale, se circumscrie regimului juridic aplicabil cererilor introductive de instanță, conform art. 192 din Codul de procedură civilă; ulterior înregistrării la instanța competentă, plângerea contravențională, similar oricărei cereri de chemare în judecată, urmează a parcurge procedura de verificare prevăzută de art. 200 din Codul de procedură civilă.

66. Divergențele doctrinare și cele jurisprudențiale, în sensul arătat la secțiunea VI din prezenta decizie, au pornit de la dezlegarea chestiunii potrivit căreia o plângere împotriva unui proces-verbal de constatare a contravenției, tocmai în considerarea particularităților unei atari cereri, introdusă în termenul legal prevăzut de art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, dar nemotivată, ar putea fi anulată sau nu, în temeiul art. 196 din Codul de procedură civilă, pentru nerespectarea prevederilor art. 194 lit. d) din același cod, vizând necesitatea „arătării motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea”, respectiv plângerea formulată.

67. Opiniile diferite exprimate în acest sens au fost expuse rezumativ în secțiunile V și VI, astfel că nu se impune reiterarea acestora.

68. Analizând conținutul aceluiași texte din cuprinsul Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 și pentru argumentele în continuare înfățișate, Înalta Curte de Casație și Justiție apreciază că, în lipsa unor prevederi speciale contrare, și plângerea contravențională, similar oricărei cereri de chemare în judecată, trebuie să cuprindă toate elementele prevăzute de art. 194 din Codul de procedură civilă, inclusiv motivarea în fapt, în caz contrar fiind aplicabilă sancțiunea anulării, în condițiile prevăzute de art. 196 din același cod.

69. Prin urmare, termenul de 15 zile prevăzut de art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, calculat de la data *înmânării sau comunicării procesului-verbal de contravenție*, vizează atât formularea plângerii contravenționale, cât și motivarea acesteia, impunându-se a fi respectat în privința ambelor operațiuni.

70. Împrejurarea că în cuprinsul art. 34 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 se prevede că motivarea apelului ce poate fi exercitat împotriva hotărârii prin care s-a soluționat plângerea contravențională nu este obligatorie, motivele de apel putând fi susținute și oral în fața instanței, nu reprezintă, nici în opinia Înaltei Curți de Casație și Justiție, un argument pentru a se considera că motivarea plângerii nu este obligatorie. Exceptarea expresă de la motivarea apelului, prevăzută de dispozițiile legale sus-menționate, având în mod evident natura unei norme speciale, de favoare, nu poate fi extrapolată, fiind logic și rațional de afirmat că, în măsura în care legiuitorul ar fi dorit ca și motivarea plângerii inițiale să fie facultativă, ar fi prevăzut-o expres.

71. În plus, chiar reținând specificitatea procesului contravențional și, în acest sens, stipularea în cuprinsul Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 a obligațiilor ce revin instanței competente să soluționeze plângerea, în ceea ce privește administrarea probelor [art. 34 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001], Înalta Curte de Casație și Justiție arată că dispoziția

legii în sensul curgerii termenului fix de 15 zile de formulare a plângerii contravenționale, calculat de la data luării la cunoștință de existența, dar și de conținutul procesului-verbal de contravenție, înmănat sau comunicat, nu este de natură a-l pune pe contravenient în imposibilitatea de a cunoaște și de a aprecia în mod efectiv asupra motivelor pe care urmează a-și fundamenta plângerea contravențională, ceea ce conduce, în mod rațional dar și teleologic, la concluzia că legiuitorul a urmărit ca motivarea plângerii să fie realizată în același termen. Chiar și în cazul unei descrieri sumare a faptei reținute, petentul-contravenient are posibilitatea fie de a invoca nulitatea procesului-verbal de contravenție pe considerentul că descrierea sumară a faptei echivalează în fapt cu lipsa motivării, fie de a contesta comiterea faptei sumar descrise.

72. În fine, similar opiniilor exprimate și în doctrină, Înalta Curte de Casație și Justiție reține că și posibilitatea instanței de a invoca din oficiu nulitatea procesului-verbal de contravenție, în condițiile și pentru motivele expres prevăzute în art. 17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, nu este de natură a suplini lipsa motivării plângerii; aceasta întrucât instanța competentă va analiza actul contestat numai în ipoteza în care este legal sesizată, adică atunci când plângerea a fost promovată în termen și cuprinde toate elementele prevăzute de Codul de procedură civilă, sub sancțiunea nulității, printre care se regăsește și motivarea în fapt.

76. Pentru considerentele arătate, în temeiul dispozițiilor art. 521, cu referire la art. 519 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Tribunalul Sibiu — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea din 21 aprilie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 11.338/306/2014, și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 31 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, plângerea împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției trebuie și motivată în termenul de 15 zile de la data înmânării sau comunicării procesului-verbal de contravenție, fiind supusă procedurii de regularizare a cererii de chemare în judecată prevăzută de art. 200 din Codul de procedură civilă.

Respinge în rest sesizarea, ca inadmisibilă.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședința publică din data de 21 noiembrie 2016.

PREȘEDINTELE
SECȚIEI DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL
IONEL BARBĂ

Magistrat-asistent,
Aurel Segărceanu

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

